

การวิเคราะห์ละครโทรทัศน์ชุด "คักรม" ในการถ่ายทอด
ความเชื่อและค่านิยมในสังคมไทย

นางสาวอภิญญา ศรีรัตนสมบุญ

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
ภาควิชาการสื่อสารมวลชน
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๓๔

ISBN ๙๗๔-๕๗๕-๓๕๕-๘

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017645 117607657

**The Analysis of Television Drama "KhooKam" in Transmitting
The Beliefs and Values in Thai Society**

Miss Apinya Sriratanasomboon

**ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

**A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Mass Communication
Graduate School
Chulalongkorn University**

1991

ISBN 974-579-355-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์ละครโทรทัศน์ชุด "คู่กรรม" ในการถ่ายทอด
 ความเชื่อและค่านิยมในสังคมไทย
 โดย นางสาวอภิญญา ศรีรัตนสมบุญ
 ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
 อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ศิริกายะ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อำนวยให้รับวิทยานิพนธ์
 ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

[Signature]
 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

[Signature]
 ประธานกรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขวัญ เรือน กิติวัฒน์)

[Signature]
 อาจารย์ที่ปรึกษา
 (รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ศิริกายะ)

[Signature]
 กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปนัดดา ชนสฤตย์)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อภิญา ศรีรัตนสมบุญ : การวิเคราะห์ละครโทรทัศน์ชุด"คู่กรรม"ในการถ่ายทอดความเชื่อและ
ค่านิยมในสังคมไทย (THE ANALYSIS OF TELEVISION DRAMA "KHOOKAM" IN TRANS-
MITTING THE BELIEFS AND VALUES IN THAI SOCIETY) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.
ศิริชัย ศิริกายะ, 144 หน้า. ISBN 974-579-355-8

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่า ละครโทรทัศน์ชุด"คู่กรรม"ได้ถ่ายทอดความเชื่อและ
ค่านิยมอะไรบ้างสู่ประชาชนในสังคมไทยและมีวิธีการถ่ายทอดอย่างไร โดยอาศัยทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ของ
สื่อมวลชน ทฤษฎีเน้นที่ตัวสาร แนวคิดทางสัญวิทยา และแนวคิดเรื่องค่านิยมทางวัฒนธรรมเป็นกรอบทาง
ทฤษฎีในการวิเคราะห์ที่ตัวบทคือละครโทรทัศน์ชุด"คู่กรรม" ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการบันทึกเทปไว้จากการแพร่ภาพ
ออกอากาศในช่วงวันที่ 14 กรกฎาคม ถึง 15 กันยายน พ.ศ.2533 การวิจัยในครั้งนี้ยังรวมถึงการศึกษา
ปัจจัยที่มีผลต่อเนื้อหาของละครโทรทัศน์ชุดนี้ และองค์ประกอบแห่งความสำเร็จของละครโทรทัศน์ชุดนี้ตาม
ความคิดเห็นของผู้รับสาร โดยอาศัยข้อมูลจากเอกสาร การอภิปราย และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผลของการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางด้านผู้ส่งสารคือ หมยันต์ ผู้ประพันธ์ ศัลยา ศุขะนิวัตต์ ผู้เขียน
บทละครโทรทัศน์ และไพรัช สังวริบุตร ผู้กำกับการแสดง มีผลอย่างมากต่อเนื้อหาของละครโทรทัศน์ชุด
"คู่กรรม" สำหรับการวิเคราะห์ที่ตัวบทคือ ละครโทรทัศน์ชุด"คู่กรรม" พบว่า ละครโทรทัศน์ชุดนี้ได้ถ่ายทอด
แนวคิดซึ่งสะท้อนความเชื่อและค่านิยมรวม 6 แนวคิดสำคัญคือ แนวคิดในเรื่องความรัก แนวคิดในเรื่อง
ความรับผิดชอบต่อครอบครัว แนวคิดในเรื่องบทบาททางสังคมตามลักษณะทางเพศ แนวคิดในเรื่องการดำรง
ชีวิต แนวคิดในเรื่องความไม่เท่าเทียมกัน และแนวคิดที่เกี่ยวกับศาสนาและความเชื่อ โดยแนวคิดเหล่านี้
ได้รับการถ่ายทอดผ่านทางคำพูดและการกระทำของตัวละครเป็นส่วนใหญ่ ในส่วนความคิดเห็นของผู้รับสาร
เกี่ยวกับองค์ประกอบแห่งความสำเร็จของละครโทรทัศน์ชุด"คู่กรรม"พบว่า มีองค์ประกอบสำคัญ 6 ประการ
คือ บทประพันธ์ สำนวนภาษา เนื้อเรื่อง ตัวละคร คารา และการสร้างการถ่ายทอด

ศูนย์วิจัยสุขภาพกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต อภิญา ศรีรัตนสมบุญ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ศิริชัย ศิริกายะ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

APINYA SRIRATANASOMBOON : THE ANALYSIS OF TELEVISION DRAMA "KHOOKAM"
IN TRANSMITTING THE BELIEFS AND VALUES IN THAI SOCIETY. THESIS
ADVISOR : ASSO.PROF.SIRICHAIR SIRIKAYA, Ph.D. 144 pp.

The objectives of this research were to study what beliefs and values the television drama "KhooKam" transmitted to the people in Thai society and how it did so. Functionalism, Text Emphasizing Theory, Semiology and Cultural Indicators were used as theoretical framework for analyzing text or television drama "KhooKam" that had been recorded when it was broadcasted on television during 14 July-15 September, 1990. This research also included the study of factors that effected the content of this television drama and the study of elements that made this television drama very successful according to the opinions of its audience. The information for these two parts derived from the documents, the discussions, and the interviews of key informants.

The research found that the factors of the senders: Tamayantee, the writer, Salara Sukkhanawat, the playwright, and Phairatch Sangworributr, the director highly effected the content of the television drama "KhooKam". From analyzing the text, it was found that this television drama transmitted six major concepts reflecting the beliefs and values in Thai society. There were the concept of love, the concept of responsibility in family, the concept of social roles in accordance with sex, the concept of the way of living, the concept of hierachy and the concept concerning religion and beliefs. These concepts were transmitted through the conversations and actions of the characters. As for the elements of success, it was found that there were six important elements: the novel, the language style, the content of the drama, the characters, the actors and the production.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน
ปีการศึกษา .25๓๓.....

ลายมือชื่อนิติ อธิชา ศรีรัตนสมบูรณ์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา สิริชา สิริเกษ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความช่วยเหลือเอาใจใส่อย่างดียิ่งของ รศ.ดร.ศิริชัย ศิริกายะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้กรุณาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยมาโดยตลอด รวมทั้ง ผศ.ขวัญเรือน กิติวัฒน์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ผศ. ปนัดดา ธนสถิตย์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งทั้ง ๒ ท่านได้กรุณาให้คำแนะนำต่างๆอันมีส่วนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากขึ้น นอกจากนี้ที่จำลึบเลี้ยไม่ได้ก็คืออาจารย์ทุกๆท่านที่ถ่ายทอดความรู้ต่างๆแก่ผู้วิจัยตลอดเวลาที่ผู้วิจัยได้ศึกษาในสถาบันแห่งนี้ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วยความเคารพอย่างสูง

ผู้วิจัยไม่อาจละเลยไม่กล่าวถึงความช่วยเหลือและความร่วมมือจากบุคคลอีกหลายๆท่าน ที่กรุณาให้ข้อมูลซึ่งสำคัญยิ่งสำหรับการวิจัยครั้งนี้ อันมี อาจารย์ศัลยา ศุขะนิวัตติ อาจารย์ไพลิน รุ่งรัตน์ อาจารย์ยรรยัตร์ บุญสินี อาจารย์ชาญวิทย์ เกษตรศิริ คุณโทน เกียรติแก้ว คุณอัศศิริ ชรรมโชติ คุณณรงค์ ลัมมะกานนท์ และคุณยงดี วชิจันทร์ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สถาบันสอนภาษาเอ.ยู.เอ. และนิเทศสารนักชาย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านด้วยใจจริง

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา ซึ่งให้โอกาสและสนับสนุนให้ผู้วิจัยได้ศึกษาต่อ จนกระทั่งสำเร็จการศึกษาในครั้งนี้ รวมทั้งขอขอบคุณพี่น้องและเพื่อนๆทุกคนที่ให้กำลังใจและช่วยเหลือผู้วิจัยเสมอมา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อภิญา ศรีรัตนสมบุญ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่	
๑. บทนำ.....	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	๑
ปัญหานำวิจัย.....	๖
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	๖
ขอบเขตของการวิจัย.....	๖
ข้อสันนิษฐาน.....	๗
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	๘
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	๘
๒. ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๑๐
ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ของสื่อมวลชน.....	๑๐
ทฤษฎีเน้นที่ตัวสาร.....	๑๓
แนวคิดทางสัญวิทยา.....	๑๔
แนวคิดเรื่องดัชนีทางวัฒนธรรม.....	๒๒
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๒๓
๓. ความเชื่อและค่านิยมในสังคมไทย.....	๓๐
ความเชื่อ.....	๓๐
ค่านิยม.....	๓๔
๔. ระเบียบวิธีวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	๔๖
แหล่งข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	๔๖
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล.....	๔๘
เครื่องมือในการวิจัย.....	๔๘
หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	๔๘
แนวคิดที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ชุด "คู่กรรม".....	๕๐
๕. ปัจจัยที่มีผลต่อเนื้อหาของละครโทรทัศน์ชุด "คู่กรรม".....	๕๑
ชีวประวัติและผลงานของทมยันตี.....	๕๑
ความเป็นมาของ "คู่กรรม".....	๕๖

คัลยา ศุขะนิวัตต์ : ผู้เขียนบทละครโทรทัศน์ชุด "คักรรรม".....๖๓	
ไพรัช ลิ่งวริบุตร : ผู้กำกับการแสดงละครโทรทัศน์ชุด.....๗๐	
"คักรรรม"	
๖. การวิเคราะห์ความเชื่อและค่านิยมที่ปรากฏในละคร.....๗๔	
โทรทัศน์ชุด "คักรรรม"	
แนวคิดในเรื่องความรัก.....๗๖	
แนวคิดในเรื่องความรับผิดชอบต่อครอบครัว.....๘๑	
แนวคิดในเรื่องบทบาททางสังคมตามลักษณะทางเพศ.....๘๓	
แนวคิดในเรื่องการดำรงชีวิต.....๑๐๑	
แนวคิดในเรื่องความไม่เท่าเทียมกัน.....๑๐๗	
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับศาสนาและความเชื่อ.....๑๑๓	
๗. องค์ประกอบแห่งความสำเร็จของละครโทรทัศน์ชุด.....๑๒๓	
"คักรรรม" จากความคิดเห็นของผู้รับสาร	
๘. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....๑๓๔	
รายการอ้างอิง.....๑๓๕	
ประวัติผู้เขียน.....๑๔๔	

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย